

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Byznys a paragrafy, díl 25.: Započtení

Vítáme vás u dalšího dílu naší série Byznys a paragrafy, kterou pro vás připravuje advokátní kancelář LAWYA. Tentokrát se zaměříme na jeden ze způsobů zániku závazku - započtení vzájemných pohledávek. Řekneme si, za jakých podmínek a jak lze pohledávky započíst, jaké má započtení účinky nebo jak lze případně započtení upravit ve smlouvě.

Kdy lze započtení využít?

Aby bylo možné pohledávky platně započíst, tak je nezbytné splnit zejména následující požadavky:

- **Existence pohledávek** - v okamžiku započtení musejí obě pohledávky samozřejmě existovat.
- **Vzájemnost pohledávek** - obě osoby účastné započtení si navzájem dluží určité plnění a jsou tak současně v postavení věřitele i dlužníka. Z tohoto pravidla existují výjimky, které však nejsou pro účely tohoto článku stěžejní.
- **Plnění stejného druhu** - předmět plnění, který má být započten, musí být totožný. Typicky půjde o peněžitá plnění (nicméně ve stejné měně)[\[1\]](#), ale lze si představit i zápočet plnění představovaných zastupitelnými věcmi, např. identický stavební materiál.
- **Okamžik započtení** - je nezbytné, aby pohledávka započítávající osoby byla v okamžiku započtení již splatná - druhá osoba tak musí být povinna plnit. Pohledávka této osoby za osobou, která provádí započtení, však splatná být nemusí, ale musí být možné ji v okamžiku započtení splnit.
- **Pohledávky, které nelze započíst** - nelze započítávat vůči pohledávce na výživné pro nezletilého (který není plně svéprávný)[\[2\]](#) nebo na náhradu újmy na zdraví (leďaže se jedná o vzájemnou pohledávku na náhradu újmy na zdraví). Zaměstnavatel také nemůže započítat svou pohledávku vůči pohledávce zaměstnance na plat, mzdu, odměnu z dohody a náhrady těchto plnění, ale to pouze do výše součtu základní nezabavitelné částky[\[3\]](#),[\[4\]](#) a jedné třetiny zbytku čistého platu, mzdy nebo odměny z dohody (po odečtení nezabavitelné částky)[\[5\]](#) - tato část tak musí zaměstnanci po započtení zbýt.

Jak se započítává a jaké má započtení účinky?

Započtení se v praxi neuskutečňuje automaticky, ale vždy až na základě konkrétního právního jednání jedné ze stran. Osoba, která chce započíst svou pohledávku, musí vůči druhé straně výslovně prohlásit, že ji započítává proti její pohledávce. Z takového prohlášení přitom musí být patrné, že cílem je zrušení přesně specifikovaných pohledávek[\[6\]](#) a v jaké výši se započítává. Ačkoliv zákon výslovně nestanoví, že takové oznámení musí být učiněno písemně, většinou tomu tak bude, jestliže pohledávka vznikla na základě písemné smlouvy. Je proto vhodnější oznámení činit - pokud možno - vždy písemně.[\[7\]](#) Přestože bude samotné započtení typicky jednostranné, je možné se na započtení s druhou stranou dohodnout. V takovém případě se obecně neuplatní již zmiňované zákazy stanovené pro jednostranné započtení, a to s výjimkou započtení proti pohledávce na výživné pro nesevěprávného nezletilého.

Účinkem započtení je zrušení obou započítávaných pohledávek v rozsahu, v jakém se vzájemně kryjí, přičemž ostatní práva a povinnosti ze závazku zůstávají nedotčeny. Pokud se pohledávky nekryjí zcela, zaniká pouze ta část, která odpovídá nižší z nich, a zbytek vyšší pohledávky trvá dál.

Úprava započtení ve smlouvě

Strany si mohou započtení smluvně zcela vyloučit, případně jej omezit. Vedle úplného zákazu započtení lze také smluvně vyloučit pouze jednostranné započtení. Smluvní volnost umožňuje započtení omezit i selektivně, nikoli pouze absolutně. Strany mohou sjednat například vyloučení započtení určitých druhů pohledávek, například pohledávek ze smluvních pokut nebo z náhrady škody. Vedle toho lze započtení omezit i co do rozsahu, například stanovením maximální částky, do níž je započtení přípustné, případně jeho podmíněním předchozím souhlasem druhé strany.

Smluvní ustanovení o vyloučení započtení může znít takto:

„Smluvní strany se dohodly, že objednatel není oprávněn jednostranně započíst jakékoli své pohledávky vůči pohledávkám zhotovitele vzniklým na základě této smlouvy, ledaže s tím zhotovitel udělí předchozí písemný souhlas.“

I když by jinak byly splněny zákonné podmínky započtení, jednostranný zápočet provedený v rozporu se smlouvou nebude mít zamýšlené právní účinky. Je proto namístě při uzavírání smlouvy věnovat ustanovením o započtení zvýšenou pozornost.

Závěr

Započtení představuje praktický a účinný nástroj, jak řešit vzájemné pohledávky bez nutnosti skutečného peněžního plnění. Zároveň však nejde o pouhou účetní operaci, ale o právní jednání s přesně stanovenými podmínkami a účinky, jejichž nesplnění může vést k tomu, že započtení nebude mít zamýšlené následky.

Právě proto je v praxi klíčové posoudit, zda jsou pohledávky k započtení skutečně způsobilé, správně je identifikovat a započtení provést jednoznačným a srozumitelným způsobem. V opačném případě se může podnikatel ocitnout v situaci, kdy je přesvědčen, že dluh zanikl, zatímco z právního pohledu trvá dál a může být soudně vymáhán.

Na závěr poznamenáváme, že celá problematika započtení dalece přesahuje možnosti tohoto článku, který je tak pouze prvotním přiblížením tohoto institutu pro širší veřejnost – praktické řešení započtení tak doporučujeme vždy řešit se zkušeným advokátem.

Sledujte další díly seriálu Byznys a paragrafy, a pokud chcete mít přehled o aktuálních právních změnách a praktických doporučeních, přihlaste se k odběru našeho měsíčního newsletteru, který vám přináší nejnovější právní novinky a užitečné tipy.

Přihlásit se k odběru newsletteru můžete >>> [zde](#).

Děkujeme, že jste s námi, a těšíme se na společnou cestu světem práva a podnikání.

Mgr. Jakub Hanák,
advokát

Mgr. Jaroslav Jonáš,
advokátní koncipient

LAWYA

[LAWYA, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Sídlo:
Tučapy 240
683 01, Tučapy

Kontaktní adresa:
Králova 298/4
616 00, Brno

tel.: +420 543 216 310
e-mail: info@lawya.cz

[1] Výtisk, M. § 1982 [Předpoklady a účinky započtení]. In: Petrov, J. Výtisk, M., Beran, V. a kol.: *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, marg. č. 4.

[2] Plné svéprávnosti se nabývá dovršením 18. roku, pokud nebyla nezletilému plná svéprávnost přiznána přímo soudem. Drtivá většina osob mladších 18 let tak není plně svéprávná.

[3] Dle § 278 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád.

[4] Pro rok 2026 činí nezabavitelná částka 14 101,50 Kč.

[5] Dle § 279 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád.

[6] Ideálně přímo odkazem na konkrétní smlouvu nebo fakturu.

[7] Ostatně jakékoliv právní jednání doporučujeme z důvodu jeho pozdějšího prokazování činit raději písemně.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulační požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)
- [\(Ne\)vypořádání předmětu řízení u soudního smíru](#)
- [Nové limity opatrovnického rozhodování v judikatuře ESLP a Ústavního soudu](#)
- [Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob](#)